

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta pedagogická
Katedra historie

Chatařské oblasti na Plzeňsku historickým pohledem Bakalářská práce

Pavel Jahn

Historie se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Naděžda Morávková, Ph.D.

Plzeň 2017

Prohlašuji, že jsem práci vypracoval samostatně s použitím
uvedené literatury a zdrojů informací.
Plzeň, 10.duben 2017

vlastnoruční podpis

OBSAH	
<u>ÚVOD</u>	4
<u>1. DRUHÉ BYDLENÍ</u>	5
<u>1.1 Chata a druhy chat</u>	6
<u>1.2 Chataření</u>	8
<u>1.3 Chalupaření</u>	9
<u>2. Druhé bydlení na Plzeňsku</u>	11
<u>2.1 Tramping na Plzeňsku</u>	11
<u>2.2 Vývoj po 2. světové válce</u>	11
<u>3. OBEC CAPARTICE</u>	14
<u>3.1 Historický vývoj obce</u>	14
<u>3.2 Obživa místních obyvatel</u>	16
<u>3.3 Mackova vila</u>	16
<u>3.4 Školství v Caparticích</u>	17
<u>4. Chatařská oblast Capartice</u>	19
<u>4.1 Kulturní vyžití obyvatel</u>	19
<u>4.1.1 Sjezdová trať Čerchov</u>	19
<u>4.1.2 Běžkařské tratě Capartice</u>	20
<u>4.1.3 Sjezdová trať Sádek</u>	20
<u>4.2 SK Sněhaři Domažlice</u>	20
<u>5. Poutní a významná místa regionu</u>	22
<u>5.1 Čerchov</u>	22
<u>5.2 Sádek a Skalky na Sádku</u>	22
<u>5.3 Výhledy</u>	23
<u>5.4 Koňský kámen</u>	23
<u>ZÁVĚR</u>	24
<u>RESÜMEE</u>	26
<u>SEZNAM LITERATURY A PRAMENŮ</u>	27
<u>SEZNAM PŘÍLOH</u>	29
<u>PŘÍLOHY</u>	30

ÚVOD

Chataření poskytuje lidem místo k rekreaci, která hraje v současném uspěchaném světě důležitou roli. Tato mnoha lidmi využívaná možnost trávení volného času byla stejně tak důležitá již v období mezi světovými válkami. Chataření u nás prožilo boom zejména během čtyřicetiletého komunistického období. Mezi západní a východní částí Evropy stála Železná opona a většina lidí prakticky nemohla volně cestovat. Z tohoto důvodu se ve východním bloku velmi často využívalo chataření.

Chataření nebylo jedinou možnou volbou trávení volného času u nás. Velmi oblíbené také bylo chalupaření a zahrádkaření a skauting.

Cílem této bakalářské práce je přiblížit jakým způsobem se začaly utvářet a vyvíjet chatařské oblasti a jakým stylem se trávil volný čas během posledních sta let na našem území, zejména na území současného Plzeňského kraje.

Během psaní bakalářské práce byla využita literatura tehdejší doby, stejně tak současná. Také byly k této práci využity archivní a internetové zdroje. Důležitým zdrojem byl zvláště rozhovor s pamětnicí paní Mackovou.

Následující práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitola má za cíl představit víkendové bydlení, někdy také přezdívané „druhé bydlení“. Ve druhé kapitole se práce zaměřuje na druhé bydlení na Plzeňsku a popisuje jeho postupný vývoj v tomto regionu. Třetí kapitola se věnuje obci Capartice a jejímu historickému vývoji. Kapitola čtvrtá seznamuje čtenáře se samotnou chatařskou oblastí Capartice a jejímu potenciálnímu využití v současnosti. Poslední část práce je zaměřena na poutní a významná místa v okolí obce Capartice.

1. DRUHÉ BYDLENÍ

Česká republika je z dlouhodobého hlediska považována za velmoc v oblasti chataření a chalupaření. V roce 1991 bylo na našem území 395 752 rekreačních objektů, z toho 54% rekreační chat a domků. Od roku 1970 vzrostl počet těchto objektů více než dvaapůlkrát. Po roce 2000 se v České republice nachází zhruba půl miliónu rekreačních objektů. Tato skutečnost je dána historickým vývojem vztahu Čechů k přírodě, krajíně a ke způsobu trávení volného času především za posledních sto let. Podstatný vliv na tuto skutečnost měl zejména politický a společensko-ekonomický vývoj našeho státu.

Termín druhé bydlení lze charakterizovat jako využívání objektu především za účelem rekreace, situování objektu v jiném místě, než je trvalé místo bydliště vlastníka. Tento typ osídlení se specifickou funkcí se začíná objevovat ve světě zhruba od konce 19. století a jeho proces rozvoje trvá dodnes. V době svátků a víkendů obývá objekty druhého bydlení několik desítek miliónů lidí.

Objekty druhého bydlení jsou na území Česka zastoupeny zhruba 20% z celkového úhrnu všech možných obytných staveb. Polovina staveb připadá na rekreační chalupy, což jsou objekty, které původně sloužili k trvalému bydlení, ale došlo u nich k přeměně funkce z obytné na funkci rekreační. Druhou polovinu zastupují chaty a rekreační domky, stavěné za účelem rekreační funkce. Z toho vyplývá významná úloha druhého bydlení jak v soudobé struktuře osídlení, tak i v jejím vývoji.

K významným dynamickým změnám v systému osídlení docházelo od druhé poloviny 19. století, kdy docházelo k urbanizaci a v období mezi světovými válkami, kdy docházelo k procesu suburbanizace. *„Důsledkem toho dochází k vyliďňování venkova a k násilnému zvyšování koncentrace obyvatel ve městech, která přináší řadu ekologických problémů. Sílí potřeba pobytu ve volném čase mimo město. Tento dřívější přepych, umožněný pouze nejmajetnějším, se stává rozšířeným jevem zasahujícím všechny vrstvy obyvatelstva, ve formách pro ně přijatelných, ať se již jedná o jevanské vilky státních úředníků z Královských Vinohrad, či vznikající tramské osady především dělnické mládeže, které se tak stávají zárodkem nového typu sídel, sídel víkendových a rekreačních.“*

Poválečný vývoj byl deformován socialistickým plánováním a za jeden z jeho dopadů můžeme považovat právě rozšíření druhého bydlení. Po druhé světové válce

dochází k odsunu německého obyvatelstva a to jak z pohraničí, tak i z vnitrozemí. Místa s původním, převážně německým obyvatelstvem se nezvládla všechna dosídlit. Tato místa se následně stávala lukrativními pro zakládání chatových oblastí. Během druhé poloviny 20. století dochází ke vzniku množství rekreačních lokalit, což mělo významný vliv na současnou podobu soustavy osídlení, poněvadž docházelo k zahuštění sídelní sítě.

V současné době zájem o chatařské oblasti a jejich využívání začíná spíše pomalu upadat a mladší generace raději využije návštěvu pro ně lukrativnějších lokalit např. pobyt u moře nebo na horách.

1.1 Chata a druhy chat

Chata je stavební objekt, který je určen pro chataření. Chaty bývají zařízeny k přespání, pobytu, popřípadě i k dalším aktivitám, které jsou s chatou a chatařením spojeny. Chatový objekt bývá určen zejména k letní rekreaci, přesto bývají některé chaty zařízeny pro celoroční využívání. Chata mívá jedno nebo dvě podlaží a její půdorysná plocha se pohybuje v rozmezí 16 až 50 m². Tento objekt bývá pozemkově a stavebně zaregistrován (výjimku představují například boudu a tramské sruby). „Chata je v osobním (rodinném) vlastnictví a není spojena s komerční rekreací. Z hlediska architektonicko-stavebního je chata menším, převážně soliterním (dvojchaty jsou přípustné), uzavřeným a uzamykatelným stavebním objektem.“ Od klasických chat se odlišuje např. tzv. „horská chata“. Tyto objekty bývají napojeny na cestovní ruch s proměnlivou klientelou. Horské chaty se přizpůsobují velké kapacitě klientů. Dalším typem chat jsou chatky v dětských táborech a kempech.

Chalupa mívá velmi podobnou funkci jako chata. Na rozdíl od chat jsou tyto objekty starší a původně sloužili k trvalému bydlení, které bývali většinou spojeny i se zemědělským hospodařením a jako objekty druhého bydlení se začali uplatňovat poněkud později. Dalším typem byl rekreační domek, což byl jakýsi přechod mezi chatou a chalupou. Majitelé rekreačních chalup jsou zapojováni do okolní komunity s trvale bydlícími osobami a chalupáři. Na rozdíl od chalup je však rekreační domek novostavbou.

Nejrozšířenějším typem chat je rekreační chata, která může plnit funkci prvního (převažujícího) bydlení a chatař se z tohoto objektu stěhuje do svého městského bytu

pouze na období zimy. Rekreační chaty jsou většinou položeny dále od měst a vesnických sídel a jsou většinou spojeny s volnočasovými aktivitami.

Některé chaty jsou přemístitelné. V jejich případě se jedná o potenciálně mobilní rekreační chaty. Tyto objekty mohou mít podobu karavanu, návěsu, hausbótu, stavební buňky nebo dokonce železničního vagonu a nebývají spojovány se zahrádkařením.

Zahrádkářská chata, jakási základna pro zahrádkáře, kteří ji využívají zejména v letním období, ale slouží také k pobytu s přespáváním. Tyto chaty bývají využívány i během pracovních dnů z důvodu potřebného zalévání plodin. Zahrádkářské chaty se vyskytují na okrajích měst nebo také v říčních nivách poblíž městských sídlišť.

Chaty nacházející se v osobním vlastnictví (např. chaty majitelů rybníků, chovatelů koní, chaty včelařů) bývají označovány jako chaty s hobby chovem. Objekty ve vlastnictví spolků a organizací, které jsou spojeny s volnočasovými aktivitami ve volné krajině mohou být považovány za chatu, pokud jsou využívány relativně stálou komunitou. Mezi tyto spolky patří Skaut, Táborská unie, Pionýr, ale také např. myslivecké, sportovně-rybářské, tělovýchovné či ekologické organizace. S trampingem jsou spojovány tramské sruby a boudy.

Další typy chat jsou spojeny s pronajímáním nebo podnikáním jedná se o dlouhodobě pronajaté rekreační chaty, chaty s doplňkovým pronajímáním, chaty s doplňkovou podnikatelskou funkcí a podnikově-rodinné rekreační chaty.

1.2 Chataření

Chataření je jedna z řady možností trávení volného času na území České republiky. Tato aktivita odehrávající se na chatě a v jejím blízkém okolí je v naší zemi velmi oblíbená. Lidé žijící v dnešní uspěchané době se potřebují odreagovat a chataření je pro některé z nich volbou číslo jedna. Chataření je spojováno s dalšími aktivitami. Chataři často využívají různá koupaliště nebo jiné vodní plochy, houbaří, rybaří, sbírají lesní plody, starají se o svoji zahrádku apod.

Chatové osady začaly vznikat v českých krajích již v období mezi světovými válkami. Tyto osady vznikaly ve větším měřítku především v zázemí hlavního města Prahy. Přes útlum v padesátých letech nebyl tento trend zcela přerušeno. „Chaty, které nebyly celoročně obyvatelné, zůstávaly vesměs v majetku původních vlastníků

(pozemky pod objektem ovšem často patřily někomu jinému, často i zemědělskému družstvu či státnímu statku).“ Výstavbu chatových objektů omezoval nedostatek vhodného stavebního materiálu a různá opatření, která regulovala využívání půdy.

Nový rozmach v oblasti chataření přinesla 60. léta, ve kterých se pořizování nových chat stalo součástí módy tehdejší společnosti. Díky postupné motorizaci docházelo k dalšímu rozvoji chataření. Také růst zájmu o pobyt v přírodě a hlavně zavedení volných sobot přispělo k růstu zájmu o chataření. Začaly se objevovat i chatové objekty movitějších lidí, přesto nedosahovaly úrovně některých letních sídel v období tzv. normalizace. Finanční náklady na pořízení chaty se kolem roku 1967 pohybovaly v rozmezí 30 až 40 000 Kčs. Bylo však potřeba k dané částce vynaložit i své vlastní úsilí. Problém představoval zejména pořízení stavebnin, kterých byl nedostatek. Někteří chataři si obstarávali nutný materiál rozkrádáním majetku svého zaměstnavatele. Velmi často se jednalo o primitivní dřevěné chatky s nedostatečným vybavením.

V řadě chatových osad existovaly silné komunity pořádající různé kulturní akce, sportovní turnaje apod. Mnohdy se z nich stal osadní výbor, který jednal jménem celé chatařské komunity s představiteli místních národních výborů. V původních tramských chatových osadách nazývali předsedy osadních výborů šerify.

V chatových oblastech se provozovala řada rekreačních aktivit od hraní nohejbalu až po velice populární houbaření. Poměrně dost času zabrala ale i údržba či různé vylepšování chat, na které se zaměřovala většina chatařů. Problém představovala nedostatečná hygiena, neexistující inženýrská síť, často problematické zásobování chatových osad apod.

„Tlak na výstavbu dalších chatových kolonií přispíval ke snaze využít pro rekreační účely chalupy ve vesnicích, které stejně v mnoha případech, zejména v pohraničních oblastech, ani nebylo možno osídlit stálými nájemníky. Vzrůstající počet soukromých chat v atraktivních turistických oblastech chtěly příslušné úřady v šedesátých letech využít i k podpoře turistického ruchu.“ Chataři upřednostňovali vlastní objekty, byť třeba na pronajatém pozemku. V druhé polovině šedesátých let se začala objevovat kritika chatových osad ve spojení s hyzděním přírody. Stavěné chaty poté představovaly v mnoha ohledech amatérskou architekturu.

1.3 Chalupaření

Odsun německého obyvatelstva po druhé světové válce umožnil rozvoj chalupaření. Po vysídleném německém obyvatelstvu zůstaly opuštěné domy, ale v některých případech i celé vesnice. Všechny vesnice se totiž po vystěhovaném obyvatelstvu nepodařilo znovuosídlit. Místní národní výbory tyto objekty nabízely různým organizacím i jednotlivcům pro rekreační účely.

Počet chalup vzrůstal díky migraci obyvatel z venkova do měst. Chalupy měly oproti chatám výhodu v tom, že nezabíraly zemědělskou půdu a také ve většině případech zapadaly do okolní krajiny. Poskytovaly ale také romantičtější prostředí i větší prostor. Obyvatelé nemohly oficiálně vlastnit více než jeden objekt určený k bydlení. Zděděné venkovské budovy byly tedy prohlašovány za rekreační objekty, které se nehodí k celoročnímu bydlení. *„Příslušné předpisy přitom neznaly pojem rekreační chalupa, a tak byly chalupy prohlašovány za specifický druh chat. Změnu přinesla až sedmdesátá léta.“* Majitelé chalup byly ještě většími kutily, než v případě vlastníků objektů v chatových oblastech. Zvláště v pohraničí bývala řada poměrně prostorných chalup a jejich udržování si žádalo intenzivní práci celé rodiny. Sedmdesátá a osmdesátá léta představovala zlatou éru chalupaření a tento trend se značně rozmohl.

2. Druhé bydlení na Plzeňsku

Plzeňský kraj se svojí úchvatnou krajinou přímo vybízí k pobytům ve volné přírodě. Během sedmdesátých a osmdesátých let 20. století dosáhlo druhé bydlení v okolí Plzně silného rozmachu a stalo se tak třetí největší rekreační oblastí České republiky podle počtu rekreačních objektů.

1.1 Tramping na Plzeňsku

Díky zalesněným tokům na Plzeňsku se zde jako první forma druhého bydlení objevil tramping. Díky rozvoji průmyslu ve druhé polovině 19. století bylo v Plzni mnoho pracovních příležitostí např. Škodovy závody a Plzeňské pivovary, které lákaly nové obyvatele do města. Většinu přistěhovalých tvořili mladí lidé a někteří z nich začali trávit volné chvíle novým životním stylem, spočívajícím v sobotním a nedělním tábořením za městem. Tramping bývá někdy nazýván také jako zálesáctví nebo divoký skauting. Jeho počátky se objevují již po skončení první světové války. Plzeňští trampové směřovali zejména do lesnaté oblasti Boleveckých rybníků. Trampové spali zpočátku pod širákem nebo v jednoduchých prkenných přístřešcích.

V roce 1924 vznikla první stálá osada trampů Albatros, v místech, kde se později vybuduje přehradní nádrž Hracholusky. Největší rozmach v budování obdobných osad probíhal na Plzeňsku mezi roky 1928-1933. Po tomto období nastal útlum a až do konce 2. světové války vzniká každý rok jen několik osad. Osady se nacházely kolem dnešní nádrže Hracholusky, při dolním toku Radbuzy a Úslavy, podél Střely a Berounky, při Klabavce a Kornatickém potoku.

Trampové si krátili chvíle volejbalem, boxem, tenisem, kanoistikou, stolním tenisem či lukostřelbou. Pořádali se dokonce meziosadní turnaje ve volejbale a fotbale.

1.2 Vývoj po 2. světové válce

Poválečná 50. léta se nesla v duchu potlačování trampingu a spolků typu Sokol, Skaut, Tělovýchovná jednota. Na konci 50. let nastala obroda trampingu, navíc se začal objevovat nový fenomén – chalupaření. V 60. letech přichází stagnace trampingu a začíná se rozvíjet tzv. „volný tramping“, který se vyznačuje putovními nebo jen dočasně trvajících osadami. Po roce 1963 se začaly budovat první chatové lokality

kolem nové přehradní nádrže Hracholusky, na Mladoticku, podél řeky Střely a kolem Boleveckých rybníků. Řeka Střela, která protéká místy značně neschůdným terénem, se stala nejoblíbenějším cílem trampů.

„Při sčítání lidu, domů a bytů ke dni 30. 9. 1971 bylo zjištěno 10 842 rekreačních objektů, což potvrzuje tvrzení, že chalupaření koncem 50. let a chataření v polovině 60. let začaly nabývat na významu i intenzitě. Při sčítání v roce 1991 bylo zjištěno, že počet rekreačních objektů vzrostl na více než dvojnásobnou hodnotu – 22 227 objektů.“ Nárůst počtu těchto objektů je pochopitelný. Komunistický režim zakazoval vycestovat občanům do zahraničí. Druhé bydlení v tomto těžkém období poskytoval možnost seberealizace a neméně důležitým faktorem byl i únik od městského prostředí. Vlastnit rekreační objekt bylo módní a také se jednalo o často jedinou možnost zhodnocení peněz, které jednotlivé rodiny nastrádaly. V roce 1973 byla dokončena výstavba přehrady České údolí na řece Radbuze v těsném plzeňském zázemí. Vybudování této přehrady spustilo další boom ve výstavbě rekreačních objektů.

Součástí druhého bydlení na Plzeňsku jsou i zahrádkové osady. První z nich začaly vznikat již na počátku 50. let. V té době obdrželi zahrádkáři řadu pozemků do osobního vlastnictví, které byly naprosto nevhodné pro jakoukoli výstavbu. Parcely ležely tedy např. v mokřinách, rozbombardovaném terénu nebo na navážkách odpadu. Zahrádkářské kolonie se začínají objevovat ve větším počtu až od poloviny 60. let. Zajímavostí tohoto typu rekreačních objektů bylo, že se na nich nestavěly chatky, které jsou typické pro dnešní dobu. K výstavbě těchto chatek došlo o několik let později. Vznik těchto kolonií se rozvíjel zejména v samotném krajském městě Plzeň. Zahrádkářské kolonie jsou kromě Plzeňského zázemí patrné na Rokycansku. V řadě chatových lokalit se vyskytují chaty společně se zahrádkářskými chatičkami, ačkoliv je daná oblast v územním plánu uvedena jako územní individuální rekreace.

Po revoluci v roce 1989 došlo k závažným změnám, díky nimž mohou v 90. letech lidé více cestovat, zvláště do zahraničí. Dále se mohou realizovat při podnikání a v zaměstnání. V návaznosti na tyto změny byl tím pádem omezen jeden z důležitých faktorů, určující výrazný rozvoj druhého bydlení v Česku. Z průzkumu zaměřeného na výstavbu rekreačních oblastí po roce 1991 jasně vyplývá, že došlo ke stagnaci kvantitativního rozvoje druhého bydlení na území celého Plzeňska. Osadový

tramping byl oslaben rozvojem chalupaření, budováním chat, volným trampingem a postupnou přestavbou tramských osad v chatové lokality. Do dnešních dnů se zachovaly pouze tři původní oblasti osad určených k rekreaci a to na Plasku, na Štáhlavsku a poblíž přítoků Berounky – Radnickém a Zbirožském potoku.

3. OBEC CAPARTICE

Capartice je název původní obce na Domažlicku, nacházející se zhruba 1 km západním směrem od Výhledů, při silnici, vedoucí k hraničnímu přechodu Lísková – Höll. Nevelká vesnice Capartice se nachází uprostřed hlubokých lesů Českého lesa v sedle pod hřebenem Haltravy ve výšce 750 m. n. m. Obec je součástí CHKO Český les. Okolní příroda je prakticky nedotčená lidskou činností. Mohou za to historické události posledního století. V současné době se jedná o několik převážně rekreačně využívaných chat a chalup. Tato chatařská osada slouží mimo jiné jako zimní centrum pro běžkaře ale také jako místo známé zejména pro výchozí bod turistům, kteří směřují na nejvyšší horu Českého lesa – Čerchov. V posledních letech dává zdejší oblast vědět i v dalších ohledech: v oblasti historie, kultury ale také přírody. V okolí Capartic se nachází také několik přírodních zajímavostí: naučná stezka Capartické louky, přírodní památky Skalky na Sádku a Haltravské pásmo.

Je dobré zmínit také několik míst se zajímavým příběhem. Bučina a její okolí, kde se za 2. světové války zřítíl letoun. Významné místo Chodska Výhledy, kde se nachází socha spisovatele Jindřicha Šimona Baara a je zde nádherný výhled na horní část Chodska. Dále stojí za zmínku lokalita tři křížky, o které bude ještě řeč.

3.1 Historický vývoj obce

Capartice se mohou pochlubit poměrně zajímavou historií. Vesnici Capartice údajně založil v roce 1705 Jan Filip Stadion z Koutsko-Trhanovského panství. Obec měla zajišťovat palivové dřevo a dřevěné uhlí pro stadionské hamry, hutě a sklárny, proto ji Jan Filip Stadion osadil 12 dřevařskými rodinami, které pocházely z Horní Falce. Obec nesla původně název Nepomuk podle sv. Jana Nepomuckého. Význam sv. Jana Nepomuckého v té době rostl, protože v období založení obce probíhalo jeho svatořečení. Původní název obce Nepomuk se však příliš neujal. Záhy jej vytlačilo nové pojmenování Capartice, které používali sedláci z Chodska. Obyvatelé z okolních chodských obcí je totiž nazývali pro jejich chudobu caparty, nebo také pasekáři. Názvem capart byl v 17. století označován roztrhaný šat, později vše otrhané, chatrné, případně drobná políčka. Chudoba místních obyvatel se tedy viditelně odrazila i v názvu vsi.

Takto popisuje založení vesničky kronika české menšinové školy v Caparticích:

„V temných lesích na úbočí hory Čerchov, který vážně vévodí „smavému“ chodskému kraji, skrývá se několik malých vesniček, které založeny byly v době, kdy kvetlo panství Trhanov-Kouty za Lamingera z Albenreuthn, jedna ztěch vesniček jsou Capartice, kde jest dnes sídlo státní menšinové školy, vznikla asi v letech 1665, kdy řečený majitel Trhanova povolal asi 14 rodin z Horní Falce a jim zde vykázal pozemky v lesích, aby si je vykáceli a na místě vystavěli domky a zdělali je na pole. Jelikož každý dostal capart půdy, jak říkali v dolejších chodských vesnicích, dostala vesnice název Capartice.“

Obcí procházela stará zemská stezka. Proto stály na území vesnice kromě dvou mysliven také dva hostince. Na nejvyšším místě staré zemské stezky stávala formanská hospoda „U zeleného stromu“, k níž dojížděly koňské přípráže. Dříve se tento hostinec nazýval také „Rídrovna“. Vlastníkem byl před válkou totiž Němec Riederer. Jeho manželka byla Češka, se kterou měl několik dětí, ale protože byl agresivní povahy, manželka se s ním rozvedla. Jelikož byl také nacista, neměly jeho děti nárok získat majetek zpět. Dnešní majitel o objekt nejeví zájem a tato historická budova se tak postupně rozpadá. V obci byla v minulosti postavena kaplička, pila na parní pohon, která vyráběla zejména šindele, německá a česká škola, ale i chudobinec.

Capartice byly osídleny převážně německým obyvatelstvem. I přesto zde byla postavena česká menšinová škola a o několik let později také domky pro české menšinové obyvatelstvo, které mělo podpořit češství v pohraničí a zajistit dostatečný počet dětí v české škole. V průběhu 2. světové války byla v Caparticích zřízena státní hranice a ves se tím pádem ocitla na území Německé říše. V době svého největšího rozkvětu stálo v obci 40 domů. Po válce byla většina obyvatel pro svůj německý původ odsunuta a osada stejně jako jiné osady a vsi v pohraničí bojovala o svoji existenci. Naštěstí byla obec dost daleko od hranice. Z tohoto důvodu nebyla zbořena při budování železné opony. Avšak dosídlení této obce se příliš nezdařilo, proto i zde došlo postupně k demolicí většiny budov (včetně kaple). Až v průběhu 70. let zde v původní části vesnice proběhla výstavba nových rekreačních objektů, které zde stojí dodnes.

Kromě tradičních lyžařských závodů se na dokonce starší církevně-kulturní akce snaží v posledních letech navázat Okrašlovací a sportovní sdružení Český les, které přímo v Caparticích v roce 2008 obnovilo kapli sv. Jana Nepomuckého a od té doby zde pořádá tradiční poutě. Podobné znovuobjevené tradice se dočkala v roce 2013 i kaple sv. Vojtěcha na Výhledech a obelisk Stadionů.

3.2 Obživa místních obyvatel

Capartice neměly pro své obyvatelstvo v minulosti mnoho způsobů obživy. Obec totiž ležela v poměrně vysoké nadmořské výšce, navíc se nacházela uprostřed lesů. Místní lidé se zabývali převážně zpracováním dřeva. V obci působil podnikatel Vinzenz Mack, který zajistil pracovní podmínky pro většinu obyvatel obce. Jeho firma se zabývala výrobou střešních šindelů pro sedláky a domkáře v okolí. Vinzenz Mack zaměstnával také soustružníky vyrábějící čela od postelí, nohy od stolu, vyšívací rámečky, obruče a vyšívací bubínky z dubového dřeva. Tyto výrobky byly první svého druhu a vyvážely se především do Prahy, Vídně a Budapešti. Postupně byl dokoupen parní stroj na kterém se začaly vyrábět rámečky na sušení střešních tašek. Celá vesnice byla postupně zaměstnána stloukáním těchto rámečků. Během druhé světové války pan Mack pro své dělníky postavil 2 domy, další 2 domy přikoupil. Dělníci obývající tyto prostory neplatili žádný nájem.

Později pan Mack zrušil soustružnictví a započal výrobu bedýnek z jemného dřeva. Odbytištěm byla Praha, Firma Maggi a firma Kutina. Postupně na řadu přišel Hamburg, Bremerhaven a přes Amsterdam se jeho výrobky dostávaly až do Jižní Afriky. V době největšího rozmachu zaměstnávala firma přes 70 osob.

3.3 Mackova vila

Podle sčítání obyvatelstva v roce 1921 patřily rodině Mackovým v obci Capartice domy č. p.: 2 (česká menšinová škola), 13 (v tomto objektu se nacházely 2 byty pro zaměstnance), 19 (Mackova vila), 24 (objekt parní pily), 25 (další budova sloužící zaměstnancům se 7 byty), 26 (zámečnická dílna a skladiště pro dřevěné výrobky). Rodina Macků se dále zasloužila o výstavbu místní kaple r. 1897. Tato rodina měla jako jediná v obci telefon a vlastní světlo poháněné dynamem.

Vinzenz Mack (narozen 1878) se během své návštěvy sestry Betiny v Praze seznámil s Boženou Doležalovou, dcerou významného pražského stavitele Josefa Doležala. Díky panu Doležalovi se Mackům podařilo přestavět dům č. p. 19, později zvaný Mackova vila. S Boženou Doležalovou uzavřel v roce 1922 Vinzenz Mack manželství. Protože byla Božena Češka, podíleli se společně na šíření českého jazyka v pohraničí. U Doležalů se mluvilo česky a u Macků německy. Vztahy mezi rodinami

byly přátelské a to i v bouřlivém období pro česko-německé vztahy (1938 – 1939) i v průběhu celé druhé světové války.

Po druhé světové válce rodina o majetek přišla a do roku 1989 Mackova vila, která ležela v oblasti uzavřeného hraničního pásma, chátrala. Po revoluci v roce 1989 došlo k restituci objektů původním majitelům. Budovy se však nacházely v dezolátním stavu, proto se rodina Macků ani nesnažila o jejich rekonstrukci.

3.4 Školství v Caparticích

Přestože byly Capartice poměrně malou obcí, nacházely se zde 2 základní školy. Německá základní škola a Česká menšinová škola. Česká škola byla oproti té německé pokroková. Děti v české škole psaly na papír v německé škole psaly na tabulku, kterou poté mazaly hadrem.

Česká menšinová škola v Caparticích byla zřízena roku 1924 a zapsalo se do ní 10 dětí. Vyučování v té době probíhalo v provizorních prostorách v budově č. p. 2, kterou tehdy zapůjčil k výuce majitel místní pily Vinzenz Mack za roční nájemné 500 Kč. 27. srpna se započalo s úpravou budovy a 3. září již mohl být zahájen školní rok. Ve škole se kvůli nedostatku českých dětí vyučovalo v jednotřídkách a to výlučně česky. Škola vzdělávala děti v českém jazyce, ale jejím cílem bylo také naučit českým svátkům, osobnostem a důležitým historickým událostem (např. bitva na Bílé hoře, bitva u Zborova). Každý rok se ve škole slavilo založení Československé republiky, Vánoční svátky a např. také narození prezidenta. Oslavy probíhaly v důstojném duchu české státní hymny, básní, přednášek a také řádné výzdoby školy. Tyto slavnosti představovaly pro rodiče i děti úplnou novinku, nic podobného zde totiž předtím nezažili. Na některé tyto slavnosti bylo i dokonce finančně přispíváno. Děti dostávaly například na Vánoce nadílku (oblečení, boty, potraviny).

Děti navštěvující českou menšinovou školu měly také možnost poslouchat rozhlas. V té době nebylo běžnou součástí domácností rádio. Pro mnohé byla knihovna jediným přístupem k česky psaným knihám. Capartická škola měla v Praze partnerskou školu, která přispívala a pomáhala s organizací některých výletů. Děti tak mohly díky tomu navštívit Prahu, Plzeň nebo Domažlice, což pro ně byla jediná možnost jak spatřit město a jeho památky.

Poslední vyučování v caparticke české menšinové škole proběhlo 23. září 1939. Učitel i s rodinou opouští školu, aby mohl nastoupit do vojenské služby. Zařízení bytu ponechává ve škole. Po Mnichovské dohodě jsou obsazeny okolní vesnice a 12. října 1939 i samotná obec Capartice. Před obsazením byl československou armádou majetek školy odvezen do Klenčí, poté do domažlických kasáren. Zbylé věci odvázejí na propustky do obsazeného území čeští lidé. Učitel si odváží i svůj majetek, který byl v době demobilizace rozkraden a poškozen. V budově školy bylo totiž ubytováno české vojsko. Přímo před školou byly závory u říšských hranic. Na školní budově visela vlajka s hákovým křížem a na škole byl vyvěšen nápis oznamující, že tato škola byla odstraněna. Následně je škola zabrána a využívána pro vojenské účely německou armádou. V současné době je budova školy ve vlastnictví soukromé osoby a je využívána k podnikání jako veřejný dům.

Druhá škola v obci sloužila dětem německé národnosti. Na rozdíl od té české byla navštěvovala tuto školu mnohem více dětí protože obec byla z drtivé většiny obydlena německým obyvatelstvem. Budova německé školy se nacházela na č. p. 21 a v září 1945 MNV Klenčí rozhodlo o přidělení německé školy za cenu 10 000 Kč Janu Šebkovi, akademickému malíři, který se také zavázal, že do roku bezplatně opraví prostřílené obrazy v kostele, kapličku sv. Vojtěcha v lese pod Výhledy a kapli v Caparticích. Od roku 1969 náleží budova Sněhařům Domažlice.

4. Chatařská oblast Capartice

4.1 Kulturní vyžití obyvatel

V době socialismu se Český les ocitl v přísně střeženém pohraničním pásmu a stal se tak součástí železné opony. Díky tomu se stalo pohoří Český les jedním z nejméně narušených oblastí. Během socialismu se zdejší lidská aktivita totiž omezila pouze na střežení hranic státu.

V současné době poskytuje Capartice a jejich blízké okolí návštěvníkům této oblasti řadu možností ohledně kulturního vyžití.

4.1.1 Sjezdová trať Čerchov

Nejlepším místem, ze kterého mohli lyžaři i turisté dorazit na Čerchov i nedalekou Malinovou horu byla malá, těsně při hranicích ležící obec Česká Kubice. Z Čerchova se sjíždělo na českou i německou stranu.

Sjezdová trať na Čerchově začala vznikat po druhé světové válce. Na stavbě sjezdovky se podíleli i němečtí váleční zajatci. Pařezy se kromě jiného odstřelovaly také „pancerfausty“. V té době sjezdovka ještě neměla vlek. Po roce 1948 bylo hraniční pásmo včetně sjezdové tratě uzavřeno pro veřejnost.

Ve druhé polovině 60. let dvacátého století bylo domažlickým lyžařům povoleno sjezdovou trať obnovit, avšak bez vrcholu Čerchova, na němž držela hlídku pohraniční stráž. Poblíž tratě lyžaři vybudovali lyžařskou chýši a dva lyžařské vleky na tzv. háčkové závěsy. V období mezi lety 1965 a 1970 zde panoval čilý lyžařský ruch. V souvislosti se vstupem vojsk varšavské smlouvy v srpnu 1968 se oblast kolem Čerchova v roce 1970 uzavřela. Sjezdovka, vleky a lyžařská chýše se tak ocitly opět v zakázaném pásmu.

Po revoluci v roce 1989 se znovu začalo jednat o obnovení sjezdové tratě na Čerchově, avšak z důvodu nesouhlasu odboru životního prostředí při ONV Domažlice nebylo obnovení sjezdovky na Čerchově povoleno. Oblast kolem Čerchova byla zahrnuta pod CHKO Český les a tímto opatřením snahy o obnovení sjezdovky skončily.

7 (s.14-16)

4.1.2 Běžkařské tratě Capartice

V současné době je pohoří Český les prakticky protkáno sítí běžkařských tratí, které jsou dokonce napojené na tratě německé. Běžkaři se tak mohou při projíždění jednotlivých běžkařských tratí kochat nádhernou přírodou Českého lesa a vychutnávat si kouzelné výhledy do okolní krajiny. V samotných Caparticích se také nacházejí běžkařské tratě.

V roce 1970 zakoupil výbor TJ Jiskra Domažlice od vdovy po akademickém malíři Šebkovi budovu bývalé školy v Caparticích. Členům lyžařského oddílu se podařilo budovu rekonstruovat. Po rekonstrukci se tento objekt, zvaný Šebkovna, stal centrem běžeckého lyžování v Caparticích. Do Capartic byl přemístěn dřevěný objekt od lyžařských můstků ve Dmoutě nedaleko Domažlic. Následně zde byla postavena lyžárna se dvěma chatkami, které sloužili potřebám lyžařských závodníků. V Caparticích začaly vznikat běžecké lyžařské tratě, které doplňovala informační tabule lyžařských tratí. Lyžařský oddíl dokonce získal sněžný skútr s vybavením pro úpravu lyžařských stop.

4.1.3 Sjezdová trať Sádek

Jako náhrada za ztracenou sjezdovou trať na Čerchově bylo přislíbeno vybudování nové sjezdové tratě na Sádku. Výstavba sjezdovky započala v roce 1973 a začal se vysekávat lesní porost o šířce zhruba 40 metrů až po silnici spojující Klenčí pod Čerchovem a Díly. Na této silnici bylo zajištěno parkoviště pro přijíždějící návštěvníky sjezdové tratě. Na trati byl zprovozněn vlek o délce 500 metrů.

V dnešní době je zdejší lyžařské středisko vybaveno vodovodem, sociálním zařízením a je elektrifikované. Středisko slouží mimo zimní období i během léta zejména k rekreaci. Téměř čtvrt století se mluví o prodloužení sádecké sjezdovky a o zmodernizování technického zázemí. Dodnes je ale bohužel stejný stav od jeho začátku.

4.2 SK Sněhaři Domažlice

Lyžařský klub „Sněhaři Domažlice“ byl založen v roce 1912. Členové klubu se starají o údržbu a využívání stávajících objektů v obci Capartice a na vrcholu Sádku, spravují lyžařské trati v Caparticích a okolí Čerchova, dále se starají o sjezdovku a vlek na Sádku. První závody Sněhařů se konaly 4. února 1917 na České Kubici. Závodů se tehdy účastnilo 32 závodníků a tato akce vzbudila zájem široké veřejnosti.

Počátky a vývoj lyžování na Domažlicku svědčí o tom, jak pestrý byl zdejší lyžařský život. V počtu skokanských můstků, které zde sloužily, překoná celá oblast dokonce i hlavní lyžařské centrum – Železnorudsko. Nejslavnější lyžař Domažlicka je bezesporu olympionik Jan Svatoš, který se jako účastník Zimních olympijských her v Garmisch-Partenkirchenu roku 1936 stal druhým nejlepším Středoevropanem v běhu na 50 kilometrů.

Klub dále zajišťuje pořádání řady akcí. Například Chodská 30, která je nejstarším lyžařským běžeckým závodem v Evropě, Memoriál Rudolfa Krňoula, kterého se v dobách největšího rozmachu během 70. a 80. let 20. století zúčastnilo až 200 závodníků nebo přespolní běh Memoriál Matěje Mauera. Lyžaři z měst Domažlice a Furth im Wald také střídavě pořádají nezávodní akci zvanou Lyžařský přejezd mezi Čechy a Bavyry Capartice – Gibacht. Sněhaři z Capartice tuto akci pořádají během sudých ročníků a z pohledu počtu účastníků jde o největší Sněhaři zajišťovanou akci, které se při 8. rekordním ročníku zúčastnilo téměř 400 lyžařů. ⁷ (s.36)

5. Poutní a významná místa regionu

5.1 Čerchov

Hora Čerchov se svým zalesněným masivem vystupuje do výšky 1042 m a je nejvyšším vrcholem Českého lesa, který se rozprostírá od Všerubského průsmyku až k Dyleni na Chebsku. Toto dlouhé horské pásmo se táhne v délce téměř 100 km a jeho krajina se velmi podobá krajině Šumavy, na první pohled je však znát, že vrcholy tohoto pohoří takových výšek nedosahují. Místní porost se řadí k našim nejrozsáhlejším lesním celkům. Název Čerchov snad vznikl ze staročeského osobního jména „Čerch“ nebo „Črch“, jehož nositel byl v dávných dobách vlastníkem lesa, původní význam tedy byl „Čerchův les“.

V roce 1894 postavili na Čerchově členové Klubu českých turistů první dřevěnou věž. Do té doby byl vrchol Čerchova pustý. V roce 1897 byla pod rozhlednou vybudována útulna českých turistů. Kamenná rozhledna tzv. Kurzova věž, která stojí na Čerchově do dnešních dnů, se stavěla v letech 1904 – 1905. Tato, všem obyvatelům česko-bavorského příhraničí známá stavba, je viditelná ze značné vzdálenosti. Před druhou světovou válkou připadl Čerchov Německu. Po válce obsadila Čerchov armáda a hora s okolím se ocitla ve střeženém příhraničním pásmu. Vojáci odešli až po roce 1989 a některé vojenské stavby byly následně zbořeny. Na přelomu let 1999 a 2000 získal Klub českých turistů v Domažlicích rozhlednu do trvalého vlastnictví s možností jejího sezónního využívání.

5.2 Sádek a Skalky na Sádku

Vrchol Sádek dosahuje výšky 854 m. n. m. Nachází se zhruba 2 km severně od Capartic. Na sádeckém vrcholu se dnes nachází lyžařská chata se sjezdovkou a vlekem.

Ze sádeckých skal Chodové pozorovaly provoz probíhající na hraničních stezkách. V současné době je ze sádeckých skal špatný výhled z důvodu okolního lesního porostu, který zdejší skály převyšuje a zabraňuje tak širokému výhledu do okolní české i německé krajiny.

5.3 Výhledy

Zhruba 1,5 km západně od Capartic se v nadmořské výšce 705 m nachází významný turistický bod Výhledy. Na Výhledech se kromě restaurace nachází pomník spisovatele J. Š. Baara, který napsal řadu knih o zdejším kraji.

Základní kámen Baarova pomníku byl položen 25. 5. 1933. Ověnčené selské vozy přivázely kvádry s vytesanými jmény chodských obcí a měst. 5. července byl pomník slavnostně odhalen Baarovým přítelem Mistrem Jindřichem Jindřichem. Během německé okupace byl pylon pomníku Němci rozstřílen a kvádry z něho byly odvezeny do nedalekého Waldmünchenu na stavbu mlékárny. Pouze dva kameny se podařilo schovat v lese. Samotná socha J. Š. Baara byla ještě před okupací převezena do domažlického muzea. Po válce byl celý pomník znovu obnoven a odhalen 5. 7. 1947, a to opět Mistrem Jindřichem.

5.4 Koňský kámen

Přibližně 1 km od Capartic, směrem k nejvyšší hoře Českého lesa Čerchovu se nachází tzv. Koňský kámen. Tento kámen leží přímo na původní zemské stezce vedoucí z Prahy do německého Řezna.

Na nedaleké Černé Řece se o tomto kamenu vypravovalo, že když tudy v roce 1812 projížděl rakouský císař z Prahy do Řezna, utrpěl zde jeho jízdní posel smrtelnou nehodu. Lidová tradice z nedalekého Waldmünchenu tvrdí naopak, že tudy jel před rokem 1822 poštovní posel hraběte Thurn-Taxise a právě při průjezdu těmito místy byl poblíž kamene oloupen a zabit.

Na zvrásněném povrchu tohoto kamene je vyryto oko. Zhruba uprostřed kamene je vytesán letopočet 18.. (snad 1822 nebo 1829?), na jeho pravém okraji je vytesán kříž a iniciály Z B. Symboly v podobě podkov, které se na kameni nacházejí, se mohou vztahovat ke dvěma událostem. Podkovy byly během minulého století kladeny ke starým mezníkům, aby po případném odcizení hraničního kamene ukázaly jeho původní místo. Podkovy byly do hraničních kamenů i tesány. Druhým možným vysvětlením může být poloha kamene v blízkosti místa, kudy probíhala kdysi hranice mezi koutsko-trhanovským panstvím a lesy královského města Domažlic.

ZÁVĚR

Chataření bylo a je na našem území poměrně často využívaným způsobem k rekreaci a uvolnění od stresu způsobeného současným globalizovaným světem. Tento způsob trávení volného času se pro mnohé Čechy stal již jakousi běžnou rutinou.

Cílem této bakalářské práce bylo přiblížit problematiku chataření, chalupaření a jiných možností k trávení volného času během víkendů a svátků. Jelikož je toto téma poměrně rozsáhlé, pokusil jsem se alespoň o částečné přiblížení tématu druhého bydlení. Bakalářskou práci jsem rozepsal do pěti jednotlivých kapitol.

První kapitolu jsem zaměřil na vysvětlení a přiblížení jednotlivých pojmů druhého bydlení. Došel jsem k závěru, že Česká republika se ocitá na předních příčkách mezi zeměmi využívajícími druhého bydlení jako možný způsob rekreace. Tento fakt je dán tím, že naše země se během posledních desetiletí ocitla za Železnou oponou a lidé začali využívat chataření a chalupaření ve značném měřítku. Nemohli totiž trávit své dovolené a volné dny jako občané jiných západních států u moře. Přestože jsem se narodil až po revolučním období a nezažil jsem léta rozkvětu a využívání chatařských oblastí, je mi toto téma blízké. Jsem vlastníkem chatového objektu v chatové oblasti Podhájí, které se nachází poblíž Horšovského Týna na Domažlicku. Mým původním záměrem bylo zaměřit se při psaní bakalářské práce právě na tuto chatařskou lokalitu, avšak město Horšovský Týn na jejímž katastru se tato oblast nachází, se nijak do aktivit v této oblasti nehodlá zapojit ani spolupracovat a poskytnout materiály. Z toho důvodu jsem svoji pozornost zaměřil na horskou chatovou oblast Capartice nedaleko mého bydliště.

Tématu Capartice jsem se věnoval ve dvou z kapitol svojí bakalářské práce. Obec Capartice se řadí mezi řadu vesnic, které se staly obětí odsunu německého obyvatelstva po druhé světové válce a zanikly. Velkým přínosem při zpracování tohoto tématu mi byla paní Macková, která je poslední žijící obyvatelkou této obce a žila zde do roku 1945 než byla tato oblast svobodnému obyvatelstvu uzavřena. Tato pamětnice žije v současné době v Praze a do této oblasti se alespoň jednou ročně vrací.

Bakalářská práce mi rozšířila vědomosti ohledně historie chataření u nás a byla mi velkým přínosem. Nejzajímavější zkušeností pro mě byl osobní pohovor s pamětnicí paní Mackovou, která mi přiblížila dobu před druhou světovou válkou v obci Capartice, ze které se nyní stalo oblíbené příhraniční horské chatařské středisko.

V současné době mnoho lidí České republiky jezdí na dovolené k moři nebo na horské rekreace a túry. Železná opona již řadu let neexistuje a lidem se otevírají nové a nové možnosti. I tak si myslím, že tento trend a způsob využití volného času z našich končin nevymizí a stane se pevnou součástí naší kultury i v budoucnosti.

RESÜMEE

Wochenendhäusern bieten Menschen einen Platz für Erholung, der eine wichtige Rolle in heutiger hektischer Welt spielt. Das war früher für viele Menschen die Möglichkeit, freie Zeit zu verbringen, am meisten in der Zeit zwischen den Weltkriegen. Wir haben bei uns einen Boom während der 40 Jahre der kommunistischen Ära erlebt. Zwischen westlichen und östlichen Europasteilen ist der Eiserne Vorhang gestanden, und die Menschen konnten praktisch nicht frei zu reisen. Aus dieser Grund hat man im Ostblock oft die Wochenendhäuser verwendet.

Wochenendhäusern waren nicht die einzige Wahl um die Freizeit zu verbringen. Sehr beliebte waren auch Gartenarbeiten und Scouting.

Das Ziel dieser Arbeit ist es zu erklären, wie sie sich die Hüttenbereiche zu bilden begannen und die Entwicklung des Hüttengebiet in den letzten hundert Jahren in unserem Land, vor allem im Region Pilsen.

Ich habe die Literatur der damaligen und gegenwärtigen Zeiten benutzt, und auch archivierte und Internetquellen. Eine wichtige Quelle war besonders das Gespräch mit Frau Mackova.

SEZNAM LITERATURY A PRAMENŮ

Prameny archivní

MNV Klenčí, inv. č. 151 – 156.

Prameny ústní

Rozhovor autora bakalářské práce Pavla Jahna s pamětnicí Mackovou dne 19.1. 2017 v Praze.

Literatura

VÁGNER, Jiří – FIALOVÁ, Dana. *Regionální diferenciacce druhého bydlení v Česku*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2004. 268 s. ISBN 80-86561-15-1.

KNAPÍK, Jiří – FRANC, Jiří. *Průvodce kulturním děním a životním stylem v českých zemích 1948 – 1967 I*. Praha: Academia, 2011. 654 s. ISBN 978-80-200-2019-2.

JANOVEC, Josef. *Almanach SK Sněhaři Domažlice 1912 – 2012*. Domažlice: 2012.

PROCHÁZKA, Zdeněk. *Český les - Domažlicko historicko-turistický průvodce č. 1*. Domažlice: Nakladatelství Českého lesa, 1997. 176 s. ISBN 80-901122-0-X.

PROCHÁZKA, Zdeněk. *Čerchov a jeho okolí po obou stranách hranice*. Domažlice: Nakladatelství Českého lesa, 200. 240 s. ISBN 80-86125-20-3. s. 8.

ŠPALKOVÁ, Gabriela. *Bílé stopy na českém západě*. Plzeň, 2007. 124 s.

Internetové zdroje

VÁGNER, Jiří – FIALOVÁ, Dana. *Druhé bydlení – nejen české specifikum*. [Online]. Dostupné z URL <http://geography.cz/geograficke-rozhledy/wp-content/uploads/2011/10/8-9.pdf>

Okrašlovací a sportovní sdružení Český les. [Online]. Dostupné z URL <<https://www.facebook.com/capartice/>>.

OAS Český les [Online]. Dostupné z URL <<http://www.oas-ceskyles.cz/>>.

Porta fontium. Kronika obecné školy. [Online]. Dostupné z URL <http://www.portafontium.cz/iipimage/30160392/soap-do_00980_skola-capartice-1925-1938_0030?>.

Periodika

Kolektiv autorů. *Českýles: Příroda a historie* 14/2015.

Kolektiv autorů. *Český les*. Praha, 2007. 70 s. ISBN 978-80-239-9867-2.

KOUTNÁ, Jana. *Klenčí pod Čerchovem*. Klenčí pod Čerchovem, 2002. ISBN 80-86125-04-1. s. 11.

SEZNAM PŘÍLOH

<u>Obrázek 1: Capartice</u>	1
<u>Obrázek 2: Chatová oblast Capartice č.p. 6</u>	31
<u>Obrázek 3: Další chaty v chatové oblasti Capartice</u>	31
<u>Obrázek 4: Současný pohled na Mackovu vilu</u>	32
<u>Obrázek 5: Budova bývalé „Rídrovny“</u>	32
<u>Obrázek 6: Budova klubu Sněhaři – (Šebkovna)</u>	33
<u>Obrázek 7: Běžkařská trať Capartice</u>	33
<u>Obrázek 8: Hotel Výhledy</u>	34
<u>Obrázek 9: Pomník J. Š. Baara</u>	34

PŘÍLOHY

Obrázek 1: Chatová oblast Hracholusky

Obrázek 2: Capartice

Obrázek 3: Chatová oblast Capartice č.p. 6

Obrázek 4: Další chaty v chatové oblasti Capartice

Obrázek 5: Současný pohled na Mackovu vilu

Obrázek 6: Budova bývalé „Rídrovny“

Obrázek 7: Budova klubu Sněhaři – (Šebkovna)

Obrázek 8: Běžkařská trať Capartice

Obrázek 9: Hotel Výhledy

Obrázek 10: Pomník J. Š. Baara

Obrázek 11: Koňský kámen

